

**ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 55 Τ.Κ. 65403 – ΚΑΒΑΛΑ

Τηλ. 2510222942 – Φαξ 2510231505

Email: geoteeam@otenet.gr

www.geotee-anmak.gr

***Πρόταση του ΓΕΩΤ.Ε.Ε. Αν.
Μακεδονίας για την δημιουργία
Κοινωνικού Λαχανόκηπου***

**Από τον Αμπελίδη Θεόδωρο – Γεωπόνο Msc
υπάλληλο του Παραρτήματος**

Ποιοί όμως είμαστε;

- Το Γεωτεχνικό Επιμελητήριο είναι Ν.Π.Δ.Δ. του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.
- Είναι ο θεσμοθετημένος Επιστημονικός Σύμβουλος της Πολιτείας σε θέματα Πρωτογενούς Παραγωγής και Προστασίας του Περιβάλλοντος. Μέλη του είναι όλοι οι επιστήμονες των ειδικοτήτων Γεωπονίας, Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος, Γεωλογίας, Κτηνιατρικής και Βιολογίας – Ιχθυολογίας (Ν.1474/1984).
- Το Παράρτημα Ανατολικής Μακεδονίας με χώρο ευθύνης τους πρώην Ν.Δράμας, Καβάλας και Σερρών έχει έδρα την Καβάλα.
- Στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων μας περιλαμβάνεται και η παρακάτω πρόταση μας την οποία θέλουμε να την δούμε να γίνεται πραγματικότητα στηρίζοντας την με όλες τις δυνάμεις μας.

Τι είναι όμως ο Κοινωνικός ή Δημοτικός ή Αστικός Λαχανόκηπος;

Πρόκειται για ειδικά διαμορφωμένο δημόσιο λαχανόκηπο, που βρίσκεται εντός αστικών περιοχών, όπου οι πολίτες μπορούν να καλλιεργούν οι ίδιοι τα λαχανικά τους σε ειδικά διαμορφωμένους ατομικούς χώρους για να καλύψουν τις οικογενειακές τους ανάγκες.

Μήπως πρόκειται για μια καινούργια μόδα;

- Σε καμία περίπτωση, αντιθέτως μάλιστα ξεκίνησε σαν κοινωνικό κίνημα των επονομαζόμενων «Σκαπανέων» το 1649 στην Μ. Βρετανία από τον Τζέραρντ Γουινστέιν.
- Το 1974 στην Ν. Υόρκη η καλλιτέχνη Λιζ Κρίστι ξεκίνησε το δικό της κίνημα, τους «Αντάρτες Κηπουρούς». Η ίδια μαζί με μια ομάδα ανθρώπων άρχισαν να φυτεύουν με λαχανικά και λουλούδια αδόμητους και ανεκμετάλλευτους χώρους της πόλης. Σήμερα μόνο στην Νέα Υόρκη υπάρχουν 600 δημόσιοι αστικοί κήποι, τους οποίους περιποιούνται περισσότεροι από 20.000 πολίτες.
- Στην εποχή μας έχει πάψει πλέον να είναι μόνο ένα κοινωνικό κίνημα αλλά στο εξωτερικό είναι μια καθημερινή πρακτική σε όλες τις Πόλεις του Δυτικού και όχι μόνο Κόσμου που ενισχύεται και από κρατικούς φορείς. Πολλές φορές μάλιστα οι ενδιαφερόμενοι καταβάλουν και οικονομικό τίμημα για το χώρο που καλλιεργούν.
- Στην Χώρα μας προϋπήρχε σε πολύ περιορισμένο βαθμό τις προηγούμενες 2 δεκαετίες. Η οικονομική κρίση και τα προβλήματα που δημιούργησε στους Έλληνες έδωσε νέο έναυσμα σε αυτή την ιδέα και σε πολλές περιπτώσεις την κατέστησε αναγκαία.
- Σήμερα στην Χώρα μας λειτουργούν αρκετοί Λαχανόκηποι, με πρωτοβουλίες Δήμων, ΚΑΠΗ, Συλλόγων, Κοινωνικών και Οικολογικών Οργανώσεων, Σχολείων και άλλων φορέων. Ενώ στα «σκαριά» βρίσκεται η δημιουργία ακόμα πολλών περισσότερων.
- Δυστυχώς για μια ακόμα φορά καθυστερημένα, έστω και υπό την πίεση της οικονομικής κρίσης επεκτείνεται στην χώρα μας μια πρωτοβουλία με πολλά πλεονεκτήματα για τους Πολίτες, την Κοινωνία και το Περιβάλλον

Πλεονεκτήματα – Οφέλη ενός Κοινωνικού Λαχανόκηπου

- Ελάφρυνση του Οικογενειακού προϋπολογισμού. Μια τετραμελής οικογένεια χρειάζεται για λαχανικά 1200-1400 ευρώ ανά έτος.
- Παραγωγή φρέσκων και υγιεινών προϊόντων από τους ίδιους τους καταναλωτές αφού στις πόλεις δεν διαθέτουν εκτάσεις για καλλιέργεια.
- Απασχόληση σε δημιουργικές δραστηριότητες, ευκαιρία για άσκηση.
- Ανάπτυξη αυτονομίας των πολιτών και κοινωνικών αλληλεπιδράσεων.
- Αναψυχή – Δημιουργία χώρων πρασίνου, προστασία περιβάλλοντος

Πλεονεκτήματα – Οφέλη ενός Κοινωνικού Λαχανόκηπου

- Βελτίωση της Ποιότητας Ζωής.
- Δημιουργούνται ευκαιρίες για εκπαίδευση.
- Βελτίωση μικροκλίματος της περιοχής.
- Δημιουργία κοινωνικών επαφών και ενίσχυση της ανταλλακτικής νοοτροπίας.
- Συνδυασμός με άλλες δράσεις όπως το Κοινωνικό Παντοπωλείο μέσω της διάθεσης μέρους της παραγωγής, όπως και στα συσσίτια. Οικιακή Κομποστοποίηση υπολειμμάτων τροφίμων κ.α..

Ωφελούμενοι από το έργο

- Χαμηλοσυνταξιούχοι οι οποίοι ταυτόχρονα αποκτούν κάποια δημιουργική απασχόληση.
- Άνεργοι, πολύτεκνοι, χαμηλόμισθοι.
- Οι έχοντες μεγάλη οικονομική ανάγκη. Θα καθοριστούν οικονομικά και κοινωνικά κριτήρια.
- Μέρος των παραγόμενων προϊόντων πηγαίνοντας σε κοινωφελή κατανάλωση θα ενισχύσουν το κοινωνικό παντοπωλείο και τα συσσίτια της εκκλησίας.
- Χρησιμοποίηση του Λαχανόκηπου και για εκπαιδευτικούς σκοπούς αφού θα δέχεται επισκέψεις από σχολεία και θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί από μαθητές στα πλαίσια μαθητικών εργασιών τους.
- Τέλος αν υπάρχουν διαθέσιμα καλλιεργούμενα τεμάχια μετά την διάθεση σε ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες, γίνεται διάθεση τους σε κάθε ενδιαφερόμενο καλλιεργητή με την πληρωμή ενός μικρού τιμήματος.

Απαραίτητες Υποδομές

που πρέπει να υλοποιηθούν

- Κατασκευή διαχωριστικού φράχτη ανά τεμάχιο (έκτασης 50-60 τ.μ.) με δυνατότητα ασφάλισης του από τον χρήστη (κλειδαριά).
- Κατασκευή προστατευτική περίφραξης ολόκληρης της εγκατάστασης με την κατάλληλη φύλαξη και ασφάλιση (κλειδαριά).
- Κατασκευή ατομικού δικτύου άρδευσης σε κάθε τεμάχιο με λάστιχα.
- Δημιουργία φοριαμών για την φύλαξη εργαλείων και άλλων προσωπικών αντικειμένων του κάθε καλλιεργητή με κλειδαριά.
- Αν υπάρχει η δυνατότητα, κατασκευή κατά αναλογία θερμοκηπιακού χώρου για την δημιουργία των απαραίτητων σπορείων για τους καλλιεργητές.
- Τουαλέτες, κιόσκια για την ξεκούραση των καλλιεργητών, διάδρομοι, αρίθμηση τεμαχίων, φωτισμός κ.α.

Απαραίτητες Υποδομές

που πρέπει να υλοποιηθούν

- Παρακολούθηση επί μονίμου βάσεως από Γεωπόνο, διότι η πληθώρα φυτικών ειδών αποτελεί ιδανικό χώρο εξάπλωσης εχθρών και ασθενειών των φυτών.
- Παροχή βασικών καλλιεργητικών εργαλείων και εφοδίων στους μη έχοντες την δυνατότητα να τα προμηθευτούν. Ενίσχυση της πρακτικής χρήσης σπόρων τοπικών ποικιλιών με αξιοποίηση σχετικών πρωτοβουλιών όπως π.χ. η Εναλλακτική κοινότητα Πελίτι.
- Φύτευση στις περιφράξεις καρποφόρων δέντρων για σκιά και παραγωγή φρούτων.

Άλλες προϋποθέσεις - δράσεις για την επιτυχία του έργου

- Δημιουργία του Λαχανόκηπου εντός του αστικού ιστού της Πόλης και όχι εκτός της πόλης.
- Επιλογή πεδινής επίπεδης έκτασης.
- Ύπαρξη τακτικής αστικής συγκοινωνίας για τους ωφελούμενους του έργου, δωρεάν αν είναι δυνατόν ή και πρόσβασης στο λαχανόκηπο με ποδηλατοδρόμους.
- Εκπαιδευτικά σεμινάρια στους καλλιεργητές από ειδικούς Γεωπόνους για βιολογικές καλλιέργειες και άλλες καλλιεργητικές τεχνικές.
- Αν ακολουθηθούν βιολογικές μέθοδοι παραγωγής τότε η παρακολούθηση από Γεωπόνο πρέπει να είναι συχνότερη και στενότερη λόγω εντονότερων προβλημάτων φυτοπροστασίας.
- Λειτουργία του λαχανόκηπου όλο το χρόνο. Το ευνοϊκό κλίμα της Περιφέρειας μας επιτρέπει την καλλιέργεια τόσο εαρινών (Τομάτες, Πιπεριές μελιτζάνες κ.α.) όσο και χειμερινών λαχανικών (Λάχανα, Μαρούλια, Σπανάκια κ.α.).
- Συνδυαστικές δράσεις όπως είναι η εκτροφή μικρών ζώων (π.χ. Κότες, Κουνέλια κ.α.) εάν υπάρχει η δυνατότητα.

Κανονισμός Λειτουργίας

Βασικές αρχές

- Ο κανονισμός θα καθορίζει επακριβώς τους δικαιούχους τα κριτήρια επιλογής και τα εισοδηματικά κριτήρια.
- Διανομή μόνο ενός τεμαχίου ανά άτομο ή οικογένεια, ανά έτος ή διετία.
- Απαγόρευση της παραχώρησης του τεμαχίου σε τρίτο πρόσωπο.
- Απαγόρευση της δημιουργίας μόνιμων κατασκευών στο τεμάχιο, πέραν αυτών που θα γίνουν από τον φορέα.
- Δεν επιτρέπεται η αλλαγή των ορίων του αγροτεμαχίου, όπως αυτά έχουν καθοριστεί από την περίφραξη.
- Τήρηση της καθαριότητας στο τεμάχιο και στους κοινόχρηστους χώρους του λαχανόκηπου.
- Δωρεάν μεν η χρήση του νερού αλλά με κανόνες ελεγχόμενη και όχι αλόγιστη.

Κανονισμός Λειτουργίας

Βασικές αρχές

- Ακαλλιέργητα τεμάχια θα αφαιρούνται από τους χρήστες και θα δίνονται στους επόμενους δικαιούχους (εκτός ορισμένων εξαιρέσεων όπως ασθένειας κ.λ.π.).
- Τυχόν συμβολική συνδρομή σε ορισμένες κατηγορίες δικαιούχων θα είναι απαραίτητη για τη κάλυψη εξόδων συντήρησης και βελτιώσεων καθώς και άλλων εκπαιδευτικών δράσεων.
- Θα απαγορεύεται η πώληση των παραγόμενων λαχανικών από τους καλλιεργητές.
- Καθορισμός υπευθύνων Γεωπόνων και υπευθύνων του χώρου για την επίλυση καλλιεργητικών προβλημάτων του λαχανόκηπου και διαφορών μεταξύ καλλιεργητών.

Παραδείγματα στο Ελλαδικό χώρο

• Αυτή τη στιγμή λειτουργούν αρκετοί Κοινωνικοί Λαχανόκηποι στη Χώρα και προγραμματίζεται όμως και η δημιουργία περισσότερων. Συγκεκριμένα:

- Στην Ξάνθη, από το ΚΑΠΗ του Δήμου Ξάνθης, λειτουργεί από το 2002, θα αναλυθεί παρακάτω.
- Στην πόλη της Λάρισας από το Δήμο. Σε έκταση 20 στρεμμάτων για 200 δικαιούχους. Δημιουργείται ήδη και θα ξεκινήσει την Άνοιξη.
- Στην Αλεξανδρούπολη από τον Δήμο. Θα λειτουργήσει την Άνοιξη σε έκταση 30 στρ. για 274 δικαιούχους.
- Στην Θέρμη Θεσσαλονίκης από τον Δήμο. Σε 15 στέμματα για 300 δικαιούχους. Με συμβολικό τίμημα στο ευρύ κοινό, δωρεάν στους άπορους (προτεραιότητα). Πιθανή λειτουργία τον Νοέμβριο.
- Στην Έδεσσα βρίσκεται υπό σχεδιασμό.
- Στην Λέσβο σε 2 τεμάχια 15 στρ. μέσω Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων. Συμμετείχε πληθώρα τοπικών φορέων στην δημιουργία του. Παράλληλα δημιουργήθηκαν και άλλοι 2 λαχανόκηποι από εθελοντικές δράσεις.
- Στην Κομοτηνή υπό δημιουργία βρίσκεται ανάλογη πρωτοβουλία μέσω της δημιουργίας Οικολογικού Συνεργατικού Λαχανόκηπου.
- Στην Κοζάνη και στην Ρόδο βρίσκεται υπό σχεδιασμό το εγχείρημα.
- Στην Θεσσαλονίκη στο πρώην στρατόπεδο Καρατάσου από την ομάδα Αστικών και Περιαστικών Καλλιεργειών (ΠΕΡΚΑ). Δημιουργήθηκαν 24 μερίδια τον Ιανουάριο του 2011 από μέλη της ομάδας παράλληλα όμως διανέμουν λαχανικά και σε άπορους.

Ανάλογες οργανώσεις του Εξωτερικού

Στο Εξωτερικό τα παραδείγματα είναι πολλά και με μεγάλη παράδοση άνω των 150 ετών, υπάρχει και νομοθετική τους κατοχύρωση. Ενδεικτικά αναφέρουμε ιστοχώρους οργανώσεων του εξωτερικού.

- Διεθνές Γραφείο Εδαφικών Τεμαχίων και Οικογενειακών Κήπων. (Office International du Coin de Terre et des Jardins Familiaux) <http://www.jardins-familiaux.org/>
- Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Αστικών Κτημάτων (EFCHF), <http://www.cityfarms.org/>.
- Αμερικανική Ένωση Κοινοτικής Κηπευτικής (ACGA) <http://communitygarden.org/>
- Ομοσπονδία Αστικών Κτημάτων και Κοινοτικών Κήπων στην Μ. Βρετανία (FCFCG) <http://www.farmgarden.org.uk>

Κοινωνικός Λαχανόκηπος του ΚΑΠΗ του Δήμου Ξάνθης

- Ξεκίνησε την λειτουργία του το 2002
- Καταλαμβάνει έκταση 5 στρεμμάτων περίπου, χωρισμένη σε 120 τεμάχια των 28 τ.μ. το καθένα εντός του αστικού ιστού της πόλης κάτω από το κλειστό γήπεδο σε χώρο του Δήμου που ανήκε παλιά στον Καπνικό Σταθμό Ξάνθης του Υπ. Αγροτ. Ανάπτυξης & Τροφίμων.
- Διαθέτει κανονισμό λειτουργίας βασιζόμενο στις αρχές που αναφέρθηκαν προηγουμένως.
- Καλλιεργείται μόνο από τα μέλη του ΚΑΠΗ χωρίς έξτρα χρέωση.
- Κατασκευάστηκε από τον Δήμο Ξάνθη που καλύπτει και τα βασικά έξοδα του λαχανόκηπου (άρδευσης, συντήρησης, βελτίωσης).

Κοινωνικός Λαχανόκηπος του ΚΑΠΗ του Δήμου Ξάνθης

- Απαγορεύονται οι μόνιμες εγκαταστάσεις εντός του λαχανόκηπου όπως τα θερμοκήπια αλλά επιτρέπονται τα αντιχαλαζικά δίκτυα.
- Επιβλέπεται από 2 υπεύθυνους της επιτροπής του ΚΑΠΗ και από τον κοινωνικό λειτουργό.
- Δεν εφαρμόζεται η Βιολογική Καλλιεργητική Τεχνική όμως γίνεται χρήση λιπασμάτων και κοπριάς όπως και εντομοκτόνων - μυκητοκτόνων όπου υπάρχει μεγάλη ανάγκη και με μέτρο.
- Τήρηση μέτρων ασφαλείας με κλείδωμα όλων των χώρων.
- Λόγω της μεγάλης επιτυχίας και ζήτησης που υπάρχει σχεδιάζεται η δημιουργία άλλων 2 λαχανόκηπων στα Κιμμέρια και στην Έκτενοπολ.

Καλλιέργεια αναρριχώμενων φυτών σε υποστυλώματα π.χ. φασόλια, κολοκυνθοειδή κ.α.

Χώρος αναψυχής όπου πίνουν και το καφεδάκι τους!

Ασφάλιση ατομικά του κάθε τεμαχίου και άρδευση του μέσω εγκατεστημένου δικτύου από τον Δήμο.

Διάδρομοι στους οποίους έχει πρόσβαση κάθε τεμάχιο.

Αρίθμηση όλων
των τεμαχίων

Υπάρχουν 2 κιόσκια
για την ξεκούραση
των καλλιεργητών
όπου γίνεται
ανταλλαγή απόψεων
–ανάπτυξη
κοινωνικών επαφών.

Αν και ολόκληρος ο λαχανόκηπος βρίσκεται υψομετρικά χαμηλότερα εντούτοις κάποια τεμάχια προστατεύονται ακόμα καλύτερα από τους ανέμους λόγω περιφερειακών τοιχίων – ή φυτικών ανεμοφρακτών.

Γίνεται κατά κανόνα χρήση οργανικής λίπανσης με κοπριά.

Οι καρέκλες πολλές... για να ξεκουράζονται και να απολαμβάνουν τα καλλιεργητικά επιτεύγματα τους!!

Λαχανόκηπος του ΚΑΠΗ του Δήμου Ξάνθης

Οι καλλιεργητές είναι πολύ ευχαριστημένοι

Και το απολαμβάνουν.....

**ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 55 Τ.Κ. 65403 – ΚΑΒΑΛΑ

Τηλ. 2510222942 – Φαξ 2510231505

Email: geoteeam@otenet.gr

www.geotee-anmak.gr

**ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΠΟΛΥ ΓΙΑ
ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΑΣ**

Αμπελίδης Θεόδωρος – Γεωπόνος Msc